

Tannhelse sekretæren

ThsF takker for innsatsen

Noen gamle og mange nye styremedlemmer, side 19

Arbeidsmiljø i en HMS-bedrift

En foregangsbedrift i vest, side 12

Nordisk utdannings samarbeid

Norge, Sveige og Danmark møtes for diskusjon, side 22

Endelig! Dokumentert forebyggende effekt mot syreskader.

En studie viser at 38 % av norske 18 åringer har syreskader på tennene.*

Derfor har Solidox utviklet Solidox Mot Syre, en tannkrem som er spesialutviklet for dagens spise og drikkevaner. Norske, uavhengige tannhelseforskere har dokumentert at denne tannkremen har forebyggende effekt mot syreskader.

Les mer om den unike studien som ligger bak dokumentasjonen nedenfor.

For å kunne dokumentere at Solidox Mot Syre har forebyggende effekt mot syreskader har tannkremen vært testet i en undersøkelse som etterlikner kliniske forhold.

Testpersonene i studiet fikk alle utdelt en spesialtilpasset skinne med påmonterte tannbiter fra ekstraherte visdomstener som de skulle gå med i totalt 9 dager. På denne måten var de eksponerte tennene i et naturlig miljø under forsøksperioden. To ganger daglig ble skinnen tatt ut og tennene ble pusset med ulike tannkremer og påført syre. Resultatene fra denne studien viste at Solidox Mot Syre hadde en betydelig/signifikant beskyttelse av emaljen.

Les mer om studien på <http://www.odont.uio.no/iko/om/organisasjon/fagavd/kariologi-gerodontologi/aktuelt/>

* Prevalence and severity of dental erosive wear among a group of Norwegian 18-year-olds. Mulic A, Tveit AB, Skaare AB. Acta Odontol Scand. 2012

Innhold

Tannhelsetjenester for barn og unge

Side 10

Dyktig tannlege kan vera ein dårleg sjef

Side 12

Vellykket kongress med 200 deltagere

Side 18

Annet innhold:

Leder	5	Mange varslar om pålegg	16
Smånytt	6	Vellykket kongress	
Produktnytt	8	med 200 deltagere	18
Tannhelsetjenester til barn og unge	10	Skader og sykdom	20
Dyktig tannlege kan vera ein dårleg sjef	12	Nordisk utdanningsamarbeid	22

Medlemsblad for Tannhelsesekretærenes Forbund (ThsF),

Stiftet 23.01.2007.
Tilsluttet Parat (YS).

Utgis av:

Tannhelsesekretærenes Forbund (ThsF)/Parat.
Parat, Pb 9029, Grønland
0133 OSLO

www.parat.com
www.thsf.no

Besøksadresse:

Brugata 19, Grønland, Oslo
Telefon: 21 01 36 00
Telefaks: 21 01 38 00

Leder av Tannhelsesekretærenes Forbund:

Gerd Bang-Johansen
Telefon: 21 01 37 70
Mobil: 984 88 100
gerd.bang.johansen@parat.com

Ansvarlig redaktør:

Gerd Bang-Johansen

Redaksjon:

Media Solution AS,
Postboks 9393, Grønland,
0134 Oslo.

Forsidefoto:

Trygve Bergsland

Redaktør:

Trygve Bergsland
Telefon: 905 85 639
trygve@media-solution.no

Annonser:

Tlf. 905 85 639
salg@media-solution.no

Layout:

Signus
Telefon: 470 28 038
grethe@signus.no

Trykk:

BK Grafisk AS
Telefon: 33 48 59 00

ThsF
Tannhelsesekretærenes Forbund

ISSN:1504-5714

Abonnement:

Media Solution AS,
Tlf. 905 85 639,
abo@media-solution.no

Få de beste priser og markedets beste service ved å samle alle dine innkjøp hos oss.

RABATTAVTALE: Vi gir deg de beste prisene på forbruksvarer hvis du velger oss som total-leverandør.

SALGSKONTORET: Møt våre blide jenter på ordretelefonen. De er alltid rede til å hjelpe deg med det du måtte ha på hjertet.

NETTHANDEL: Vi tør påstå at vi har bransjens beste netthandel. Enkel og oversiktlig. Ta en titt på www.jacobsen-dental.no, registrer deg som nettkunde i dag. Din salgsrepresentant eller ordrekontoret hjelper deg å komme i gang. Her finner du også sikkerhetsdatablad (SDB) på de produkter hvor det er krav om det.

UTSTYR OG INNREDNING: Vi leverer alt du trenger til din klinikk, og deltar gjerne i prosjekterings-prosessen ved etablering eller renovering. Jo tidligere vi kommer med i prosessen, jo mer knirkefri blir den.

Jacobsen Dental AS er
sertifisert Miljøfyrtårn-
bedrift siden 2008

Ikke gå glipp av en
eneste kampanje: Følg
Jacobsen Dental AS
på Facebook!

scan.me/5kvxnx

Utdanning i et nordisk perspektiv

Vi har diskutert utdanningen til yrket vårt både på landsmøtet og tillitsvalgskonferansen. Årsakene er flere, mange skoler sliter med rekrutering, for mange elever dropper ut under utdanningen, eller bruker det som et springbrett videre. Vi stiller spørsmål ved om den delen av utdanningen som er spesielt tilpasset tannhelsesekretæryrket er tilstrekkelig.

Status, lønn og arbeidsforhold må også med når vi skal vurdere hvor attraktivt vår utdanningsretning er for de unge i dag.

For å få et bredere vurderingsgrunnlag har vi tatt initiativ til en felles nordisk arbeidsgruppe som kan sammenligne utdanningen i Norge, Sverige og Danmark. I denne utgaven av bladet kan du lese litt om starten på prosjektet og vi vil informere jevnlig i tiden fremover om utviklingen – både i forhold til dette nordiske prosjektet, men også i forhold til andre vurderinger vi gjør knyttet til utdanningsspørsmålet.

Tidligere var vår utdanning sterkere knyttet til odontologisk fakultet, dette er noe vi kanskje

bør vurdere på nytt. Vi har i dag tre gode universitetsmiljøer knyttet til tannhelse, noe som kan utnyttes bedre også for oss tannhelsesekretærer.

Vi har støtte fra Tannlegeforeningen når vi nå ser på endringer i utdanningen og en representant derfra var med oss på det nordiske møtet i Stockholm. Eventuelle endringer i utdanningsmodellen mener vi må forankres i vår egen yrkesgruppe, ovenfor tannlegene og vi må samarbeide tett med norske myndigheter dersom vi skal lykkes.

Det er i dag staten og helsedepartementet som har ansvaret for utdanningen av tannleger og tannpleiere. I vår utdanning er det fylkeskommunen som er ansvarlig og det er Utdanningsdirektoratet som avgjør studieplaner og utdanningsløp for videregående yrkesfag.

Vi har et godt grunnlag å jobbe ut i fra. Jobbmarkedet er bra og vi har svært mange dyktige tannhelsesekretærer som ønsker å løfte yrket vårt opp og frem.

Med vennlig hilsen

Gerd Bang-Johansen
Leder

Te for bedre tenner

Kvinnebladet KK siterer British Nutrition Foundation Nutrition når de skriver at Te er rene vidunderdrikkene for helsa.

Både svart og grønn te skal ifølge forskerne bekjempe bakterier som fører til hull og tannkjøttbetennelser. Drikken skal bekjempe de to bakterietypene streptococcus mutans og lactobacillus. Det skal være antioksidantene i teen som bekjemper bakteriene.

Innvandrers radio

I dokumentet «Nasjonal strategi om innvandreres helse» går det frem at Oslo Universitetssykehus samarbeider med Oslo kommune om drift av en radiosending med formål å bedre helseinformasjon til noen innvandrergupper.

Sendingene til voiceofoslo.com går hver annen uke på urdu, somali og arabisk. Det tas opp ulike temaer som diabetes, kvinnehelse, brystkreft, psykisk helse, tannhelse. Publikum kan ringe inn under sending og stille spørsmål til helsepersonell. Sendingen ledes av en journalist som alltid har med kvalifisert helsepersonell til å besvare spørsmål på direktesendt radio.

46 millioner til samhandlingsprosjekter

Samhandlingsreformen har virket siden 1. januar 2012 og det er en høy aktivitet i kommunene for å få på plass gode samhandlingstiltak både innenfor de ordinære samhandlingsmidlene og ved hjelp av prosjektmidler. Helseledningsdirektoratet mottok totalt 260 søknader om prosjektmidler for 2013, og har besluttet å innvilge 46,2 millioner kroner til 109 samhandlingsprosjekter.

Det er stor bredde i prosjektene som blant annet dreier seg om utvikling av lokalmedisinske sentre der kommuner og sykehus samarbeider om å bygge opp gode lokale tjenester, tannhelse, etablering av frisklivssentraler, lavterskeltilbud knyttet til psykisk helse, hjemmebesøk av jordmor, helhetlige pasientforløp og lindrende team. Flere av prosjektene er interkommunale samarbeid og samarbeid mellom kommuner og spesialisthelsetjeneste.

Fra 19 til seks tannklinikker

De neste ti årene skal tannhelsetjenesten i Østfold slankes fra 19 til seks klinikker. Fylkespolitikkerne har bestemt at de seks nye klinikkene skal ligge i Sarpsborg, Fredrikstad, Halden, Moss, Askim og Mysen. Den nye strukturen påvirker også Sarpsborg, hvor det vil en stor klinikk, i stedet for tre som i dag.

Elektronisk kjernejournal

Utprøving av kjernejournal i gang og innbyggerne i Trondheimsområdet er de første i Norge som får prøve ut kjernejournal.

Blir pasienten akutt syk, har helsepersonell rask og sikker tilgang til viktige opplysninger i pasientens kjernejournal. Alle innbyggere får automatisk kjernejournal, men innbyggeren kan reservere seg fra å ha en kjernejournal. I første omgang har innbyggere i pilotkommunene Trondheim, Melhus, Malvik og Klæbu fått sin egen kjernejournal og i november vil helsepersonell ta journalen i bruk.

Alle vil få tilgang til sin kjernejournal via «Min helse» på helsenorge.no, som er innbyggerens inngangsport til helsesektoren på internett.

Kilde: Helsedirektoratet

Voksen-studie i Troms

Tennene i Nord-Norge er landets dårligste. Nå skal en unik undersøkelse av 96.000 tenner bedre tannhelsetjenesten i Troms. Studiet starter i Tromsø i september og avsluttes i øvrige deler av fylket i løpet av våren 2014.

Det er i dag stor mangel på kunnskap om voksnes tannhelse i Norge. Det konstateres i flere rapporter blant annet fra Nasjonalt folkehelseinstitutt. Studiet gjennomføres i samarbeid mellom privat og offentlig tannhelsetjeneste og der tannhelsetjenestens kompetansesenter (TkNN) har hovedansvar for datainnhenting og analyser.

De kliniske undersøkelsene gjennomføres i Tromsø på Tannbygget (ved UNN) og i øvrige kommune ved tannklinikker i Harstad, Målselv, Finnsnes og Storslett.

Kamp om tannleger

Utvalget for oppvekst i Surnadal kommune mistenker fylkeskommunen for drive en styrt avvikling av distriktsklinikken, men kommunen har ikke tenkt å la Møre og Romsdal fylkeskommune sentralisere den offentlige tannhelsetjenesten uten kamp.

Fylkeskommunen mener det bør klare seg med fire, eller fem kompetansesenter for offentlig tannhelsetjeneste i Møre og Romsdal. Ålesund, Molde og Kristiansund får sikkert ett senter hver. Likeledes ett sted på Sunnmøre og kanskje Åndalsnes.

– Vår region blir helt uten offentlig tannhelsetjeneste. Dette kan vi ikke akseptere. Vi krever å beholde vår tannklinik med full bemanning, sier et enstemmig helse- og omsorgsutvalg i Surnadal til avisen Driva.

Tannhelsetjenester for barn

Helsedirektoratet arbeider med en ny veileder for hva som er gode tannhelsetjenester til barn og unge. Et høringsutkast skal være ferdig sommeren 2014 og veilederen skal etter planen publiseres i 2015.

Veilederen skal bidra til at alle barn og unge får tilpassede og gode tann- og munnehelsetjenester uavhengig av bosted, kjønn, diagnose og sosial og etnisk bakgrunn. Den skal også bidra til at tannhelsetjenesten følger opp bestemmelser i lovverket, for eksempel opplysningsplikten til barneverntjenesten.

■ Produktnytt

Jordan med nytt munnskyll

Jordan har lansert et nytt munnskyll med en kombinasjon av bringebær og cool mint. Munnskylllet inneholder zink og xylitol som skal nøytralisere bakterier og fjerne dårlig ånde, samtidig som det ikke inneholder alkohol. For optimal effekt anbefaler produsenten å vente minst en time med å spise eller drikke etter bruk.

ProClinical A1500

Denne elektriske tannbørsten fra Colgate har intelligente sensorer som automatisk tilpasser hastighet og børsteretning ved rengjøring. Innebygde sensorer skal tilpasse hastigheten avhengig av hvordan den plasseres i munnen.

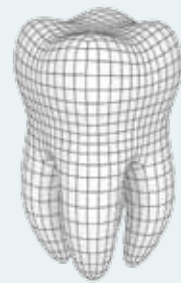
Produsenten lover at den tar mer enn fem ganger så mye plakk i overgangen mellom tenner og tannkjøtt sammenlignet med en vanlig manuell tannbørste.

Oppdatering av Opus Dental

Programmet har kommet med noen nye funksjoner og oppgraderinger av tidligere funksjoner. Blant annet er nå stønaden for undersøkelse fra fylte 75 år (takst 11) inntegret i systemet. Enkelte begreper og ord er endret i henhold til HELFO sine ønsker.

En annen viktig funksjon er innføringen av kontroll og varsling ved ugyldige takst kombinasjoner. Bruker blir varslet med forklaring på hvilke takster som ikke er lov i kombinasjon.

iWhite

Actavis leverer et nytt produkt de kaller iWhite der man kan bleke tennene på egenhånd uten å utsette tennene for hydrogenperoksid. Produsenten skriver at kliniske studier viser hvitere farge umiddelbart etter førstegangs bruk.

Produktet består av ti tynne og fleksible skinner som ikke trenger å kokes, bruke sprøyter eller børster, måle opp gel eller bruke spesiell tannkrem eller munnskyllvann. Det skal være mulig å oppnå inntil åtte nyanser hvitere tenner.

Scotchbond

Universal bonding fra 3M ble i april tildelt Red Dot Design Award. Produktet har fått prisen på grunn av brukervennlige utformingen med flip-top flaske som gir mulighet for en-hånds betjening.

Red Dot Design-prisen er en prestisjefyllt designpris, der kriterier som; graden av innovasjon, funksjonalitet, selvforklarende bruk og bærekraftig utvikling er vurdert. Scotchbond skal ikke være sensitiv ovenfor fukt og har gode bondingegenskaper på alle overflater uten bruk av primer.

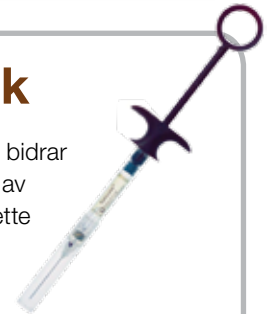
Sikker kanylebruk

NDD promoterer Ultra Safety Plus som bidrar til å eliminere behovet for «recapping» av kanylen, med andre ord slipper du å sette hetten tilbake på kanylen etter bruk.

Dette er en engangs sprøyte med integrert kanyle og beskyttelseshylse.

Beskyttelseshylsen sikrer og låser kanylen inne etter bruk.

Risiko for stikkskader reduseres ved at beskyttelseshylsen trekkes over kanylen til en midlertidig stilling, dersom flere injeksjoner skal foretas, eller til en permanent låst beskyttelsesstilling.

Decubal Lipid Cream for tørr hud

Dette er en krem spesielt utviklet for veldig tørr og problematisk hud. Kremen har et høyt fettinnhold på 70 prosent og skal ikke inneholde noen unødvendige ingredienser som parfyme, fargestoffer og parabener.

Kremen er ifølge leverandøren dermatologisk testet og sertifisert av Astma-Allergi Danmark og det svenske Astma og Allergiforbundet.

NYHET! FLUX FRESH, FOR GOD ÅNDE OG STERKE TENNER

Alle Fluxprodukter er uten alkohol og parabener

Følg oss på Facebook for nyheter og interessante diskusjoner!
[facebook.com/nullhull](https://www.facebook.com/nullhull)

For mer informasjon besøk gjerne www.fluxfluor.no

Nå har Flux-familien fått et nytt fresht familiemedlem, Flux Fresh! Flux Fresh gir deg god ånde og sterke tenner. En kombinasjon av zinclactat og en lav dose klorhexidin er det som gjør at du får god ånde. Flux Fresh har samme høye fluorinnhold 0,2% NaF som Flux Original og Flux Sensitiv. Flux Fresh er utviklet i samarbeid med skandinavisk tannhelsetjeneste. Produktet er tilgjengelig i apotek og hos enkelte tannklinikker.

Flux Fresh, for god ånde og sterke tenner. Nyt livets gode stunder – begynn å fluxe allerede i dag!

Flux sugetabletter er et legemiddel som inneholder natriumfluorid. Forsiktighet bør utvises ved naturlig fluorinnhold i drikkevannet over 0,75 mg/l. Fluordosen i sugetabletten virker sammen med fluor fra andre produkter som tannkrem, skyllevæsker og tygg gummi. Les pakningsvedlegget.

FLUX®

Le, pust og spis.
Sterkere enn i går.

Tannhelse tjenester for barn og unge

Nestleder i ThsF Anne-Gro Årmo deltar i en arbeidsgruppe nedsatt av Helsedirektoratet som jobber med å utarbeide en veileder «Gode tannhelsetjenester til barn og unge». Arbeidsgruppa har hatt syv møter.

Av: Trygve Bergsland

Veilederen skal være ferdig i 2015. Opprinnelig var planen å gjøre den ferdig i år, men fordi ny tannhelseslov ikke er klar vil man også vente med veilederen. Årsaken er at den nye loven vil kunne påvirke innholdet i den planlagte veilederen.

– Det ferdige produktet skal primært rette seg mot de som har ansvar for offentlige tannhelse og andre som yter tannhelsetjenester til barn og unge. Sekundær målgruppe er helsesøstre, ansatte i skoler og barnehager, sier Årmo.

Arbeidsgruppen, Årmo er en del av, består av representanter fra de odontologiske institusjoner, slik som tannhelsesekretær, tannleger, arbeidsledere og brukergrupper. Direktoratets målsetting er å diskutere seg frem til enighet i spørsmålene som kommer opp under arbeidet i gruppen.

– Deltagelsen i arbeidsgruppa er svært interessant på flere plan. De forskjellige fagfeltene og profesjonene innen tannhelsetjenesten har holdt korte foredrag om

viktig tannhelseutfordringer og vi diskuterer ulike juridiske problemstillinger, sier Årmo, som er opptatt av at veilederne ikke blir et stort oppslagsverk, men en brukervennlig, kortfattet og enkel trykksak som kan brukes aktivt i tannhelsetjenesten

Overordnede målsetninger:

- Optimal tannhelse for barn og unge, samt reduksjon av sosiale, etniske, geografiske, kjønnsrelaterede og sykdomsrelaterede ulikheter i tannhelsen hos barn og ungdom 0-18 år.
- Alle barn og unge får tilpassede og gode tann- og munnehelsetjenester uavhengig av bosted, kjønn, diagnose, sosial- og etnisk bakgrunn.
- Tannhelsetjenesten følger opp bestemmelser i lovverket gjennom opplysningsplikten til barnevernet. Når tannhelsepersonell har grunn til å tro at et barn utsettes for omsorgssvikt, mishandling eller overgrep, skal tannhelsepersonellet melde fra til rette myndighet.

Effekt mål:

- Sette standard for hva som er kvalitetsmessig gode tannhelsetjenester.
- Identifisere forhold på system- og individnivå som styrker tjenestene til barn og unge.
- Prioritere tiltak for barn som har størst sykdomsrisiko og størst behov for tjenester.
- Anbefale tiltak på system- og individnivå. Systemtiltakene kan være lokale, fylkeskommunale og nasjonale.

Nestleder i ThsF Anne-Gro Årmo vider frem veileder fra 2011. Ny veileder for barn og unge skal være ferdig i 2015.

FRISKE NYHETER MOT TØRR MUNN!

NYHET

GOD SMAK

Nå har det kommet en ny serie produkter mot tørr munn: Xero-serien. Xero finnes foreløpig som harde sugetabletter og som en gel. Produktene stimulerer spyttproduksjonen, fukter og gir en behagelig følelse. Alle produktene inneholder i tillegg fluor. Tanken er at det skal finnes individuelle løsninger til alle døgnets timer, feks Xerodrops på dagen og Xerogel i løpet av natten. Produktene er utviklet i samarbeid med skandinaviske tannleger. Xero-serien er tilgjengelig på apotek og hos enkelte tannklinikker. Anbefal gjerne Xero neste gang!

ØKER SPYTT-
PRODUKSJONEN

FUKTER

GIR STERKE TENNER

Les mer om Xero-serien på www.xeroserien.no

dry mouth relief by **Actavis**

Dyktig tannlege men dårleg sjef

Tannlegane har vanlegvis gitt pasientane all merksemd. No ser vi at nokre av dei satsar på HMS – fordi det løner seg, skapar trivsel og tryggleik.

Av: Per Lars Tonstad

Tannlegen er der for deg og meg. Bryr han seg meir om pasientane enn om sine egne tilsette?

– I utdanninga vår lærer vi ikkje noko om det å leie ei verksemd, null og niks, seier klinikksjef Inger-Johanne Nyland ved Tannlegesenteret Madlagården (TSMG) på Madla utanfor Stavanger.

HMS-bedrift

Nyland er ei av fem eigarar av eit tannlegesenter med 17 tannleger, 24 tannhelsesekretærer og seks tannpleiarar. TSMG er ikkje ei typisk verksemd innan tannhelsestenesta, meir vanleg er eit mindre kontor med ein tannlege eller to og tre-fire andre medarbeidarar.

For fleire år sidan staka TSMG-eigarane ut kursen for verksemda. Eit høgt fagleg nivå var sjølsagt. Dei ville jobbe systematisk og førebyggjande med helse, miljø og tryggleik. Saman med dei tilsette skulle dei byggje opp eit godt arbeidsmiljø.

For å oppnå dette, trong dei hjelp utanfrå. Partnaren vart bedriftshelsetenesta. Dei kom inn og var med på personalmøter

med ulike tema, og tok del i utarbeiding av årlege samarbeidsplanar. Ergonomisk kartlegging vart gjennomført. Verksemda har organisasjonskart som tydeleg seier frå kven som har ansvar og myndighet på ulike felt.

Profesjonell leiing

I dei lyse og romslege kontora på Madlagården er det ikkje lenge mellom kvart smil, det gjeld såvel tilsett som pasient. Bilete og tekst på veggene hyllar også det breie smilet og det gode humøret.

– Å investere i godt arbeidsmiljø er vegen til suksess, HMS er lønsamt, seier daglig leiar Bjørn Carstensen og administrasjonssjef Ellinor Hauge. Carstensen har administrativ og økonomisk bakgrunn og kom inn i verksemda utan nokon kjennskap til tannpleie. Frå tid til annan plukkar han opp eit faguttrykk eller tre, og er blitt av ein av gjengen rundt lunsjbordet. Men han skal leie eit foretak, så kan tannlegane bruke tida til det dei kan best.

– Tradisjonelt har nok tannlegane gjort klinisk arbeid i kontortida, og teke den administrative biten over kaffekoppen ei

kveldsstund. Vi vart ei stor verksemd, det vart fleire og fleire lover og føreskrifter som måtte følgjast. Difor måtte vi styrke leiar-delen, seier Inger-Johanne Nyland.

Men rundt om i landet er normen snarare at tannlegen også er eigar og sjef på kontoret. Ikkje alle set HMS og arbeidsmiljø høgt på dagsorden. Pasientar gjev inntekter, alt anna er kostnader.

TSMG har erfart at sjølv små tiltak kan gje gode resultat. Det skapar ein koselig atmosfære når to besteforeldre med jevne mellomrom vert leigd inn for å lage ein god lunsj til alle. Dei tilsette vert oppfordra, og kan få økonomisk støtte, til fysisk aktivitet, det kan være innkjøp av treningstøy eller medlemskap på treningssenter.

Forhistoriske haldningar

Leiar Gerd Bang-Johansen i Tannhelsesekretærenes Forbund meiner tannlegane ennå har ein lang veg å gå før dei er gode arbeidsgjevarar.

– Tannlegen tenker først og fremst på pasientane, som er dei som gjev han inntekt. Mange av våre medlemmer arbeidar utan kontrakt eller med ulovlege kontraktar. Vi har ingen tariffavtale. Ein del

Tannlege Eva Hasund mener et godt tannhelseteam er viktig både for pasienten og for arbeidsmiljøet.

tannlegar forstår ikkje at eit velfungerande team er nøkkelen til effektiv og lønsam drift, sier Bang-Johansen.

Ho legg til at det ennå i dag fins skrekkeksemplar på korleis tilhøvet mellom ein tannlege og dei andre på kontoret kan vera. Det er ikkje lenge sidan forbundet blei varsla om ein tannlege som kravde å få sitje aleine i ro og mak med nistepakka og avisa i lunsjpausen. Sekretæren blei beden om å ta den korte fristunda si på eit trangt framkallingsrom med kjemikalier i hyllene.

Det er langt frå ein slik kvardag til dei breie smila på Tannlegesenteret Madlagården. Her arbeidar dei to skift, med felles lunsjpause. I lunsjen informerer ofte leiinga om saker som ikkje kan vente til det månadlege personalmøtet. Verneombod Målfrid Breiland kjem ikkje på ein einaste sak som gjeld klager på tilhøve mellom tannlege og andre tilsette.

TSMG er svært tilfreds med samarbeidet med Stavanger Bedriftshelsetjeneste. Dei er med på vernerundar i verksemda, og gjev råd og veiledning som TSMG raskt følgjer opp. Ein halv dag kvar månad stenger kontoret for interne møter, alltid med eit HMS-hjørne. «Back in business» er to heildagsmøter etter sommer- og juleferie, ofte med ekstern førelesar. Tema kan være fagleg, men arbeidsmiljø og HMS er ikkje framande emne.

Kari Torbjørnsen (til høyre) og Liv Drange Bråthen ved Stavanger Bedriftshelsetjeneste er svært fornøyd med samarbeidet de har med Tannlegesenteret Madlagården, men forteller at ikke alle i bransjen er like flinke til å følge opp råd og forslag fra bedriftshelsetjenesten.

Daglig leder Bjørn Carstensen (til venstre) i samtale med klinikkssjef Inger-Johanne Nyland og administrasjonssjef Ellinor Hauge.

Kurs og skoloring er prioritert. TSMG har mellom anna sendt åtte sekretærer på anestesikurs, tre har fått autorisasjon som sekretærer på verksemdas rekning. Sosiale samlingar vert arrangert, ved fem- og tiårsjubileet vart alle invitert til utanlandstur.

«De første 90 dagene» er eit tilbod til nytilsette, med fadderordning, opplæring og hospitering i ulike avdelingar. Dei som får jobb hjå TSMG, vert verande der. Fleire som er fylt 67 år, arbeider fortsatt. Sjukefråværet ligg på rundt fire prosent, ein stor del av dei tilsette er småbarnsforeldre. Ved ei sjukemelding vart det laga oppfølgingsplan heime hjå vedkomande.

Lokala i Madlagården er lagt til rette for synssvake tilsette og for bruk av rullestol.

Tett samarbeid

Stavanger Bedriftshelsetjeneste har det klare inntrykk at TSMG har ein svært medveten og systematisk haldning til HMS og arbeidsmiljø. Dei gode resultatane heng saman med klare målsetjingar, og evne til å arbeide for å nå måla. Her vart det ikkje teke skippertak for å løfte standarden eit par dagar, og så fell ein tilbake til gamle synder.

– Heile verksemda var gjennomsyra av eit positivt syn på HMS. Oppfølging ved sjukefråværet var godt organisert, organiseringa av drifta er prega av at HMS er nyttig, viktig og lønsamt. Og dei sette pris på å at

vi kom utanfrå og kunne sjå drifta med nye auge, dei var åpne for innspel og forslag, seier Liv Drange Bråthen og Kari Torbjørnsen ved Stavanger Bedriftshelsetjeneste.

Torbjørnsen er lege med arbeidsmedisin som spesialområde, medan Bråthen er sjukepleiar med bakgrunn også som tannlegeassistent. Ho huskar nokre tiår tilbake, då ho sjølv var tannlegens assistent.

– Det har vore ei rivande utvikling sidan 70-80-talet. Vi knødde amalgam med hendene, og tannlegen tok berre på seg hanskar når det var ein fange som tok plass i stolen, humrar Liv Drange Bråthen.

Stavanger Bedriftshelsetjeneste er med på vernerundar og kjem med innspel ved den årlege revisjonen av HMS-planen ved Tannlegesenteret Madlagården. Dei samarbeider også med nokre få andre tannlegekontor, og håpar fleire vil sjå verdien av å knytte seg til bedriftshelsetenesta.

– Vi kjem med råd og forslag på eit uavhengig grunnlag, basert på eit fagleg kunnskap og ut frå lover og forskrifter. Vi prøver å unngå å verta eit gissel for oppdragsgjevaren, ved å ta på oss rolla som sakkynndig og pådrivar innan HMS-området. Vi har hatt tilfelle der ein arbeidsgjevar i sinne sa opp kontrakten fordi han ikkje ville gjennomføre dei tiltaka vi foreslo, dei skulle helst berre stå der som eit prov på at han samarbeida med oss, fortel Liv Drange Bråthen og Kari Torbjørnsen.

Snakk saman!

Dei ser helt klart utfordringa for små verksemdar med få tilsette.

– Mange stader har folk arbeida saman i kanskje 20 år. Det er i seg sjølv eit kvalitetsstempel at dei står så lenge i den same jobben. Vi ser også at tannlegeforeninga tilbyr sine medlemmer gode verktøy for å etablere sunn drift med gode HMS-standarder, seier Bråthen og Torbjørnsen.

– Kva råd kan så TSMG gje til kolleger som slit meir med arbeidsmiljøet og kanskje er prega av konlikter mellom tilsette?

–Set av tid til å snakke saman internt. Syt for at kulturen er åpen og gjennomskiktig. Som regel finn ein gode løysingar når ein kan setje seg ned rundt eit bord og diskutere utfordringar, seier daglig leiar Bjørn Carstensen og klinikkssjef Inger-Johanne Nyland.

Så tek dei oss med på ei omvisning i tre etasjer med tannlegekontor, spesialistavdeling og akademi. Lokala har universell utforming, TSMG har ein klar seniorpolitikk og er IA-verksemd. Verksemda har lagt stor vekt på å byggje velfungerande, små team med tannlege, assistent og kanskje en pleier. Samstundes er miljøet åpent og godt på tvers av team og mellom leiing og tilsette. Dei snakker også om pasientreisen – pasientens første møte med resepsjonen og heile opphaldet på klinikken, det skal være prega av smil og godt humør og ein høg fagleg standard på pleien.

– I fellesskap vart vi einige om kor vi ville, difor var det også lettare å nå måla våre. Alle er vi nødt til å gje og ta dersom vi skal skapa ein kjekk arbeidsplass, er dei tilsette ved TSMG samde om.

Kom til vår stand og få bleket dine tenner med **Opalescence GO**

Opalescence® GO

Opalescence GO er for de pasientene som ønsker en enklere og rimeligere blekebehandling og som kun ønsker å «lysne» sine tenner eller som ønsker en oppfriskning av tidligere blekebehandling.

*Sees på Nordental!
Stand B04-06*

Oliven- håndkrem

En behagelig og skånsom håndkrem fremstilt av ren oliven.

Håndkrem + gratis oliven lipbalm, Kr 100,-

Opalescence® tannkrem

Gavesett 1

Inneholder: 2 små tannkrem og 1 tannbørste, kr 100,-

Gavesett 2

Inneholder: 2 store tannkrem og 1 tannbørste, kr 200,-

Benytt sjansen! Tilbudet gjelder kun på Nordental.

facebook

Norsk Orthoform Depot på Facebook:
<https://www.facebook.com/norskorthoform>

Norsk Orthoform

www.norskorthoform.no

Depot as

Mange varslar om pålegg

Arbeidstilsynet har det siste året gått systematisk til verks for å kartleggje arbeidsmiljø og HMS-status innan privat og offentlig tannpleie.

Av: Per Lars Tonstad

Smilet skal være kjennetegnet for Tannlegesenteret Madlagården utenfor Stavanger mener administrasjonssjef Ellinor Hauge (til venstre), daglig leder Bjørn Carstensen, klinikksjef Inger-Johanne Nyland og verneombud Målfrid Breiland.

– Tannlegane er akademikarar med eit sterkt fagleg fokus. Ikkje aller er like flinke til å ta seg av eit personale og syte for ein god og trygg arbeidsplass, seier prosjektleder Evy Dale.

Rapporten frå prosjektet vil først være klar i første kvartal av 2013. Målsetjinga var å gjennomføre 115 tilsyn. I desember 2012 var ein kome opp i 178 tilsyn. I heile 71 prosent av desse tilsyna vart det varsla pålegg. Dei fleste reaksjonane har

samanheng med manglande gjennomføring av systematisk helse-, miljø- og tryggleiksarbeid i verksemda. Vidare er det gitt mange reaksjonar knytta til at verksemdene ikkje har inngått avtale med bedriftshelseteneste, noko som vart lovpålagt i 2010. Over halvparten av foretaka hadde og manglar når det gjeld korleis dei nyttar bedriftshelsetenesta, mellom anna ved utarbeiding av handlingsplanar for kva ein skal samarbeide om.

Arbeidstilsynet har hatt sterkt fokus på Arbeidsmiljøloven paragraf 5-1 (1) sitt krav om at arbeidsgjevar skal sørge for registrering av personskader som oppstår under arbeid. I tannhelsetenesta er dette ofte relatert til stikk og kutt av skarp eller spiss gjenstand. Under tilsyna vart det avdekt at ca 12 prosent av dei besøkte verksemdene ikkje hadde eit register for slike hendingar.

– Ellers er inntrykket at kvardagen på eit tannlegekontor er svært travel, det går i

eit bankande kjøer. Med eit slikt trykk er det fort gjort å koma på etterskot når det gjeld HMS og arbeidsmiljø. Små verksemdar har heller ikkje dei ressursar som trengs for å satse systematisk på dette, seier Evy Dale.

I motsetnad til det som vart registrert hjå Tannhelsesekretærenes Forbund har Arbeidstilsynet berre 30 tilsyn der det er gjeve reaksjonar knytta til manglande arbeidsavtale eller innhaldet i desse.

For Arbeidstilsynet er tannhelsetenesta ein bransje ein har heller liten kunnskap om. I åra 2004 til 2011 var det totalt gjennomført rundt 100 tilsyn i næringa. Det løftet som tas nå vil difor gje tilsynet eit mykje betre grunnlag for å vurdere tilhøva for dei tilsette innan tannpleie.

Mingling dagen for kongresstart mellom Borgny Mo Nybakk (til venstre), Anne Fosshaug og Rikke Furuhoide.

Vellykket kongress med 200

Hotell Royal Christiania i Oslo var fylt til randen av tannhelsesekretærer under ThsF kongressen.

Wenche Husby og Laila Fagerholt Grefstad ser ut til å sette stor pris på kveldens mingling.

Gina Rigmor Grønlie, Ragnhild Reppen og Anita Opdahl ble takket av med gaver og taler under styrets møte i september på Clarion Hotel Royal Christiania i Oslo.

Tre som forlater ThsF-styret

Gina (52) har sittet i styret i fire år, det samme har Ragnhild (50), mens Anita (69) er en av initiativtakerne som var med og dannet ThsF for åtte år siden. De lover alle tre å fortsatt holde god kontakt med organisasjonen og vil følge med på hva som skjer.

En litt rar følelse har de alle tre den dagen de møter i sitt siste styremøte.

– Det er med blandede følelser vi går ut av styret. Det er trist å forlate gode

kolleger, samtidig vil vi få mer tid til andre ting. Jeg og Ragnhild skal fortsette i valgkomitéen, mens Anita går helt ut, sier Gina.

Anita går av med pensjon i juni 2014.

– Jeg vil fortsette som hovedtillitsvalgt frem til neste valgperiode og vil følge nøye med i medlemsbladet på hva som rører seg også i tiden fremover, noen so-fasliter har jeg ikke tenkt å bli, sier Anita.

Nye ansikter i ThsF styret er fra venstre: Linda Beate Kobbeltvedt, Siri Solem, May Beth Nilsen, Kjellrun Moe, Anne-Lise Olsen, Anne Fosshaug, Mona Kirsti Svendsen, Ellinor Brattset, Connie Dahlberg, Marit Charlotte Angelvik og Elisabeth Sandvik Tanum.

deltagere

ThsF kongressen på hotell Royal Christiania i Oslo samlet 200 tannhelsesekretærer. Deltagerne fikk grundig innføring i strålevern, hygiene og smittevernrutiner. Allerede dagen før kongresstart møttes mange for mingling.

Leder i Tannhelsesekretærenes Forbund (ThsF) Gerd Bang-Johansen åpnet kongressen og slapp til Torleif Lundquist med snurpere. Gerald Torgersen oppfrisket gammel kunnskap om strålefysikk og biologi, der deltagerne ble minnet om at elektromagnetisk stråling består av energipartiklene som kaller fotoner.

May-Helen Losoa Forsberg som er operasjonssykepleier ved Det odontologiske fakultet i Oslo viste til at påførte infeksjoner i helsevesenet kanskje koster så mye som mellom 500 og 1000 millioner i utgifter hvert år. Infeksjoner er heller ikke bare en stor kostnad, det påfører unødvendige lidelser, økt antibiotikabruk og resistensutvikling. Konsekvensene er også alvorlige i form av dårlig omdømme og færre pasienter, som igjen gir lavere omsetning.

Skader og sykdom

Alle skader og sykdomstilfeller som er knyttet til jobben du gjør skal meldes til Arbeidstilsynet. Arbeidsgiver har ansvar for å registrere og sende inn informasjonen, men arbeidstakeren har også et ansvar og en plikt til å melde fra om skader og sykdom.

Av: Trygve Bergsland

Arbeidsgiver skal registrere alle personskader som har sin årsak i arbeidet, uansett om det medfører sykefravær eller ikke. Det gjelder også ifølge Arbeidstilsynet påførte voldsskader og skader som skjer i trafikken. Alle skader og sykdommer som arbeidstakerne melder fra om skal være med i registeret.

Registreringsplikten i arbeidsmiljøloven er beskrevet under paragraf fem og har sammenheng med folketrygdlovens yrkesskadedekning. Der gis arbeidsgiver ansvar for å sende skademelding til NAV når en arbeidstaker blir påført en skade eller sykdom grunnet en plutselig eller uventet ytre hendelse som kan gi rett til yrkesskadedekning.

– Det er naturlig at skader og sykdommer som arbeidsgiver melder til NAV, også registreres i virksomhetens

eget register, skriver Arbeidstilsynet i sin informasjon.

Arbeidsulykker der arbeidstakeren dør av skaden eller blir alvorlig skadet skal også registreres av bedriften. Slike skader skal i tillegg meldes til Arbeidstilsynet. For å registrere mindre skader vil arbeidsgiver ofte være avhengig av at arbeidstakerne selv melder fra. Arbeidstaker er derfor pålagt en plikt til å melde dersom man blir skadet i arbeidet eller pådrar seg sykdom som man selv mener er knyttet til arbeidet eller forholdene på arbeidsplassen.

Arbeidsgiver har ansvaret for å drive et systematisk helsemiljø- og sikkerhetsarbeid (HMS-arbeid) i virksomheten. HMS-arbeidet skal skje i samarbeid med arbeidstakerne og ofte med støtte fra en bedriftshelsetjeneste. Kravene om dette

er fastsatt i arbeidsmiljøloven, internkontrollforskriften og i forskrift om godkjent bedriftshelsetjeneste.

Hva skal registreringen inneholde

For at registeret skal være hensiktsmessig må det inneholde opplysninger om:

- Når skaden skjedde
- Hvilket arbeid som ble utført da skaden skjedde
- En beskrivelse av hendelsesforløpet
- En beskrivelse av skaden
- Antatt årsak til hendelsen som førte til skaden

Det er først og fremst opplysninger som er nødvendige for det forebyggende arbeidet som skal registreres.

Registreringen skal ikke inneholde medisinske opplysninger knyttet til den skadde, med mindre arbeidstaker har gitt samtykke. Arbeidsgiveren har taushetsplikt om personlige opplysninger i registeret. Det skal være tilgjengelig for Arbeidstilsynet, verneombud, bedriftshelsetjenesten og arbeidsmiljøutvalget i bedriften.

Hva skal registeret brukes til?

Registeret er ett utgangspunkt for det skade- og sykdomsforebyggende arbeidet. Ved å skrive ned arbeidsrelaterte personskader og sykdommer, får virksomheten en oversikt over farlige helsekonsekvenser og ved å granske hva som ligger bak skader og sykdommer, kan en avdekke mangler og svakheter som kan rettes opp.

En enkel måte å granske en hendelse på, er å stille spørsmålet Hvordan kunne dette skje? Svaret følges av samme spørsmål, og ved å gjenta samme spørsmålet til hvert svar, kan både umiddelbare og bakenforliggende årsaker til helsebelastningene avdekkes. Det er ikke hensiktsmessig å avslutte utspørringen med svar som sier at en person har gjort «feil». Hovedmålet med granskningen er å finne mulige svakheter i organiseringen av arbeidet og i strukturer. Innsamlet informasjon gir også et godt grunnlag for kartlegging av risikoforhold i virksomheten. Slik kan registrering av skader og sykdommer bli et sentralt redskap i virksomhetens systematiske HMS-arbeid.

Definisjon av alvorlig skade

Med alvorlig skade menes enhver skade, fysisk eller psykisk, som medfører varig eller lengre tids arbeidsudyktighet. Arbeidsrelaterte alvorlige skader skal meldes til Arbeidstilsynet.

Arbeidstilsynet har satt opp ni punkter som beskriver hva de legger i alvorlig skade:

- Hodeskade/hjernerystelse (med tap av bevissthet, eller som får andre alvorlige konsekvenser).
- Skjelettskade (unntatt enkle brister eller brudd på fingre eller tær).
- Indre skader (skader på indre organer som lunger, nyrer, miltp og lignende).
- Tap av kroppsdeler (amputasjon av lemsdel eller deler av slike).
- Forgiftning (med fare for varige helseskader som for eksempel hydrogensulfid-forgiftning).
- Bevissthetstap (på grunn av arbeidsmiljøfaktorer som for eksempel oksygenmangel).
- Forbrenning, frostskaade eller etseskaade (alle fullhudsskader (tredje grad), eller delhudsskader (andre grad) i ansiktet, på hender, føtter eller nær kjønnsorganer, samt alle delhudsskader (større enn fem prosent) av kroppsoverflaten).
- Generell nedkjøling (hypotermi).
- Skade som krever sykehusbehandling (unntatt enklere poliklinisk behandling).

Kilde: Arbeidstilsynet

Fra Norge deltok Gerd Bang Johansen, leder for ThsF, Merete Lise Fredin fra Den Norske Tannlegeforeningen og opplæringsansvarlig i Parat Tove Løhne.

Nordisk utdannings-samarbeid

Leder for Tannhelsesekretærenes Forbund (ThsF) Gerd Bang-Johansen, sammen med opplæringsansvarlig Tove Løhne i Parat, har vært i Stockholm og møtt representanter for tannhelsesekretærene fra Sverige og Danmark for å diskutere grunnutdanningen i yrket.

Løhne forteller at de har søkt om EU-støtte til prosjektet og sier de tre nordiske landene har mange felles problemstillinger.

– Dette første møtet er gjennomført for å vurdere grunnlaget for et felles prosjekt der vi sammen ser på mulighetene for å forbedre grunnutdanningen til tannhelsesekretærene. Det er stor enighet om å søke økonomisk støtte fra EU, der vi sammen kan dele erfaringer og finne fram til hvilken kompetanse framtidens tannhelsesekretærer skal ha gjennomført i grunnutdanningen, sier hun.

Likheter og ulikheter i utdanning

Norske skoler sliter med å fylle klassene med elever som ønsker

tannhelsesekretæruddanning, i Sverige er derimot søknadsmassen formidabel. Det svenske bladet Tandsköterskan skriver at søknaden til skolen i Umeå var på 330 elever som skulle fylle 30 plasser.

– Dessverre har vi ikke like stor søknad til yrket her i landet. Behovet er stort, men vi må se om vi kan gjøre tiltak som gjør at yrket blir mer attraktivt. Vi hadde en diskusjon knyttet til utdanning på landsmøtet i ThsF og vil i tiden fremover se nærmere på hva vi kan gjøre, sier Gerd Bang-Johansen.

Alle de tre nordiske landene har nasjonale kursplaner og jobbmarkedet for tannhelsesekretærene er gjennomgående bra.

– Det er samtidig flere ting som skiller utdanningen i de tre landene. I Sverige er det private utdanningsinstitusjoner og kommunene som står for utdanningen, mens det i Danmark er staten som er ansvarlig. I Norge er det som kjent fylkeskommunen som er ansvarlig. I Sverige må studentene først gjennomføre 3-årig videregående før de starter på tannhelseutdanningen som gjennomføres på 1,5 år. I Danmark må man også først gjennomføre videregående, men må deretter ta nærmere tre års tannhelsesekretæruddanning. Sverige skiller seg ut i forhold til antall søkere pr. elevplass, skriver Tandsköterskan.

Bli med i
trekningen av en
reise for to til Kina
og 50 stk NP MK
kroner

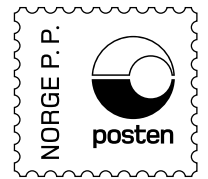
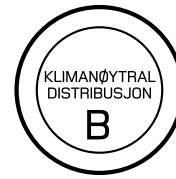
Møt oss på Nordental Stand B01-01

og spør oss om digitale avtrykk og vårt
nye online ordresystem

ARTINORWAY®

Returadresse:
Parat
Boks 9029 Grønland
0133 OSLO

PEOPLE HAVE PRIORITY

PERFEKT HYGIENE I DIN PRAKSIS!

Med DAC Universal kan du og dine pasienter kjenne dere trygge!

Så enkelt er det:

Monter instrumentene på magasinet og trykk på knappen – etter ca. 16 minutter er instrumentene vasket, smurte og steriliserte. 6 roterende-instrumenter er nå klare til bruk på neste pasient. Med NitraDem vannrenseanlegg, fylles maskinen automatisk med vann.

Ta vare på dine instrumenter på best mulig måte, så økes levetiden betraktelig!

For mere informasjon, kontakt din dentalleverandør eller W&H Nordic AB.
t: 32853380, e: office@whnordic.no, wh.com